

Csak a Munkástanács utalványára lehet leszállított áron közszükségleti cikket beszerezni.

(Saját tudósítónktól.) Noha csak szombaton lépett életbe a közszükségleti cikkek ötven százalékos redukcója, a szegedi kereskedők jórésze már napok óta ilyen mérsékelt áron hozza forgalomba áruraktárát. Miután az árak leszállítása most már minden kereskedőre kötelező, nem csoda, hogy szombaton egész nap szinte megszállva tartották a vevők az üzleteket. Mindenki most akarta beszerezni azt, amire már évek óta szüksége van ugyan, de a háborús felszúrt árak mellett nem tudott beszerezni. Ez rendben is volna, ha azokról lenne szó, akik a harcútról visszatértek, vagy a háború miatt rövidséget szenvedtek, sőt a középosztálynak is feltétlen joga van ehhez, *de nem lehet kívánni a kereskedőtől, hogy a háborús konjunktúrán felcsiperedett hadimilíomósokat olcsó pénzen drága árukkal töljék.*

Bizonyos, hogy a rendeletnek sem az a célja, hogy a kereskedők megrövidüljenek a nélkül, hogy abból ne a rászorulónak legyen hasznuk. Mert az talán még sincs rendjén, hogy áttört selyemharisnyákat szerezzenek be leszállított áron, amikor a rendeletnek világosan és határozottan az a célja, hogy a szűkösebb viszonyok között éők elfogadható áron elláthassák magukat azokkal a cikkekkel, amikre feltétlen szükségük van.

Már az első napon történtek olyan visszaélések, amelyek a Munkástanács sürgős beavatkozását provokálták. A Munkástanács úgy véli segítheti ezeken az állapotokon, hogy utalványokat fog kiadni az ő részére, akik közszükségleti cikkek beszerzésére leszállított áron jogosultak. Ezzel a jegyrendszerrel egyidejűleg sürgős és szigorú ellenőrzésre is szükség van, mert olyan kereskedők is akadnak, akik úgy játszódnak ki a rendeletet, hogy kifejtik a vevőknek, hogy a kívánt áru elfogyott és csak abban az esetben kerül elő

a rejtett áru a titkos raktárból, ha a kereskedő a vevőt megbízhatónak találja és feltételezi róla, hogy a rendes árat is hajlandó megadni az áruért.

Ilyen kereskedő azonban csak elvétve akad, nagyjában híven követték a kereskedők a változott idők szellemének a parancsát, amint az dr. Dettre János kormánybiztosnak a *Délmagyarország* munkatársa előtt tett következő nyilatkozatából is kiderül:

— Örvedtetesen veszem tudomásul, — mondta a kormánybiztos, — hogy a kereskedők végre erre az áldozatkész meggyőzésre jutottak és az árak leszállítását végre is hajtották. Tegnap magam tartottam szemléi a városban, hogy meggyőződést szerezzek arról, hogyan hajtották végre a kereskedők a rendeletet. Örvedetes, hogy a szegedi kereskedők voltak az elsők, akik példával szolgáltak és ilyen módon is hozzájárultak a belső harmónia fentartásához. Minél nagyobb a veszedelem, annál inkább hozzájárul az ilyen fajta ténykedés a belső béke fentartásához. Remélem és hiszem, hogy a kereskedők példaadása egyrészt a termelőosztályra, másrészt az iparosokra is kedvező befolyással lesz és így elfogja felejtetni ennek az egész akciónak disszonáns előzményeit.

A Munkástanács szombaton az árleszállítási akcióval kapcsolatosan a következő figyelmeztetést adta ki:

A Munkástanács figyelmezteti a kereskedőket arra, ne engedjék, hogy az árleszállítással kapcsolatban a gazdag emberek most mindent összevásároljanak. Csak azokat szolgáltassák ki, akikről föltehető, hogy a vásárolt holmira szükségük van. A Munkástanács egyébként foglalkozik azzal a gondolattal, hogy a leszállított áru árakra jegyeket bocsát ki és csak ennek ellenében lehet vásárolni.

e szolgálatból vonták ki őket a katonai szolgálat teljesítésére. Viszont az alkalmazottak kivétel nélkül oda magyarázzák a rendeletet, hogy az minden alkalmazott jogviszonyát rendezi, akár teljesített a katonai szolgálatot, akár nem.

Előre látható, hogy e két homlokegyenest ellenkező álláspont csak Szegeden is ezrével fogja teremni a pereket s ez a mai viszonyok között még kevésbé kívánatos, mint volt a normális időkben. Ma közérdek az, hogy a munkaadók és alkalmazottaik simán likvidálják ügyeiket, mert kerülni kell minden alkalmat, amelyben az amugy is túlfűtött szenvedélyek a per izgalmi közben explodálhatnak.

Hasznos szolgálatot fogok talán teljesíteni azzal, ha a rendeletet, — amennyiben e lap méretei megengedik, — röviden kommentálom, de mindenestre előrebocsátom, hogy csak szerény meggyőződésemnek adok hangot és föltötte kívánatosnak tartom, hogy jogász társaim is a nyilvánosság előtt tárgyalják ezt a közérdeki kérdést.

Abban a legfontosabb kérdésben: kik azok, akiknek jogviszonyát a rendelet tárgyalja, az a nézetem, hogy a *rendelet minden kereskedőnek, minden ipari és kereskedelmi vállalat tisztviselőjének szolgálati viszonyát rendezi, akár volt az alkalmazott katoná, akár nem.* Indokolja ezt a nézetemet a rendelet címe, amely említést sem tesz ar-

ról, hogy csupán a hadbavonult alkalmazottak szolgálati viszonyát rendezzi, hanem csupán kereskedősegeidekről és ipari és kereskedelmi vállalatok tisztviselőiről tesz említést. Az előrelátás, amellyel a népkormány utját akarta vágni annak, hogy a fegyverszüneti állapottal természetesen járó üzleti pangás idején az ekszisztenciák százezreit eresszék szélnek, szintén a már ismeretett nézetem mellett szól.

Elismerem, hogy a laikus közönséget a rendelet 1. §-a könnyen megtévesztheti. Ez a szakasz ugyanis azt mondja ki, hogy az 1914. július hó 25-ik napján alkalmazásban volt s az alkalmazásukból katonai szolgálatra behívott alkalmazottaknak szolgálati szerződése katonai szolgálatuk végleges megszűnéséig csak szünetel. Ez a rendelkezés azonban csak azokkal szemben gyakorol speciális méltányosságot, akik a háború kezdetétől katonák s ezeket katonai szolgálatuk végleges megszűnése esetén szolgálatukba visszahelyezi. Az utóbb katonai szolgálatra behívott katonákkal szemben már másféle rendelkezés az irányadó. Ezeknek a rendelet végkielégítést biztosít a munkaadóval szemben, ellenben a katonai szolgálatra való behívás folytán megszakított szolgálati szerződésüket nem lépteti újra életbe.

Aki tehát kellő figyelemmel olvassa a rendeletet, megtanulhatja, hogy az a következőkről rendelkezik:

az 1914. július hó 25-ikén szolgálatban volt alkalmazottak a katonai szolgálat által megszüntetett szolgálati viszonyáról; a katonai szolgálatra be nem hívott alkalmazottak szolgálati viszonyáról, feltéve, hogy szolgálati szerződésük határozatlan időre szólt; a próbára, kiképzésre idényre szolgálati viszonyba lépett alkalmazottak szolgálati viszonyáról; azokról az alkalmazottakról, akiknek szolgálati szerződését a munkaadó 1918. szeptember hó 26-ik napja után, de november hó 26-ik napja előtt mondotta fel; az alkalmazottaknak és azoknak járó végkielégítésről, akik 1914. július hó 25-ik napja óta történt besorozásuk, behívásuk, vagy bevonulásuk folytán veszítették el állásukat; a szolgálatra ismét jelentkező alkalmazottak munkabér felemelési igényéről; a katonai szolgálat alatt, vagy egyébként elhalt alkalmazott családját megillető végkielégítésről, a rendelettel ellenkező kikötés és megállapodásnak semmisségéről.

Ezek a főbb vonásai a rendeletnek s így nyilvánvalóan téved, aki azt állítja, hogy az csupán a hadbavonult alkalmazottak szolgálati viszonyát tárgyalja.

A vitás kérdéseket a rendelet a külön rendelettel felállítandó ítbíróóság hatáskörébe utálja. Tudtommal ilyen rendelet még nem látott napvilágot. Az érdekelt kereskedők tehát csak akkor járnak el helyesen, ha a szolgálatra jogosan jelentkező alkalmazottaikat szolgálatukba visszafogadják, mert az alkalmazott illetményeit hosszú időre amugy is ki kell fizetni. Viszont az alkalmazottak se lépjenek fel szertelen követelésekkel, mert több-
höz, mint amennyit a rendelet nekik juttat, semmiesetre sem juthatnak.

Dr. Sötét.

Spanyolország köztársaság lesz

Bécs, december 7. Frankfurter távirat szerint jelentik Genfből: Madridi hírads szerint Domingó képviselő a vasutasok egyik gyűlésén kijelentette, hogy Spanyolország a legközelebbi időben köztársasággá alakul át.

Egy aktuális kormányrendeletéről.

Népköztársasági kormányunk ez év november hó 26-iki napján rendelettel szabályozta a kereskedősegeideknek, valamint az ipari és kereskedelmi vállalatok tisztviselőinek szolgálati viszonyát.

Sajnos, a rendeletek az új korszak be-
köszöntésével is a régié maradtak. Szöveg-
gezésük zavaros, rendelkezésük nehezen ért-
hető meg s ez az oka, hogy alig van rendelet,
amely rövidesen egy pótrendeletnek ne adna
életet.

A szóban forgó rendelet is olyan, hogy
azzal még a jogászvilág sincs tisztában. Ért-
hető, hogy a rendelettel érdekelték, a keres-
kedők, iparosok és alkalmazottaik sem ig-
azodnak el a husz szakaszos labirintuson,
bárha az volna a rendelet hivatása, hogy
százvezrek jogviszonyára derítsen teljes vilá-
gosságot.

A rendelet körül megindult és már ten-
gerré dagadt vitában az a legsűrűbben tár-
gyalt kérdés: kikre vonatkozik a rendelet.
Természetes, hogy minden érdekelt a saját
előnyére magyarázza a kiinduló pontot. A
legtöbb kereskedő szívesen ad olyan értel-
met a rendeletnek, hogy az csupán az olyan
alkalmazottakra vonatkozik, akik 1914. július
hó 25-ik napján már szolgálatban állottak s

Royal Apollo Színház

Szeged, Gizella-tér.

Hétfőn kedden és szerdán december 9-én 10-én és 11-én

Házasság érdekből színeskép dráma
4 részben.

Aranyásó Amerikai Cowboy dráma
3 felvonásban.

Előadások fél 5, 6, fél 8 órakor.